

Дмитро Іванович Азаревич – у 1870 р. закінчив юрфак Санкт-Петербурзького університету із золотою медаллю за твір «О договоре доверенности». У 1872 р. захистив магістерську дисертацію «О различии между опекой и попечительством по римскому праву». Захистив у 1877 р. у Новоросійському університеті докторську дисертацію «Прекариум по римскому праву». 7 травня 1882 р. Рада Новоросійського університету обрала його ординарним професором римського права. Він очолив кафедру римського і цивільного права. Крім римського права (з якого підготував у цей час кілька посібників: «Значение римского права», «Из лекций по римскому праву»), викладав російське цивільне право і торговельне право. У 1887 р. переїхав до Варшави. Автор тритомника «Система римского права (университетский курс)» (1887-1889) – першого повного підручника з догми римського права. Фундаментальний двотомник «История Византийского права» став класичним і ліг в основу більшості наступних досліджень візантійського (греко-римського) права [6, 7].

Юрій Степанович Гамбаров після закінчення Московського університету продовжив вивчення права у Гетінгенському університеті, де став учнем і послідовником Р. фон Єринга. У 1879 р. у Москві захистив дисертацію магістра права. У 1880 р. Ю. С. Гамбаров переведений до Новоросійського університету на посаду доцента кафедри цивільного права. У 1882 р. отримав від університету відрядження до Німеччини. Після повернення і до травня 1884 р. викладав в Новоросійському університеті. У 1911 р. видав перший том свого «Курса гражданского права» [8], основою якого були лекції, що читалися ним у Новоросійському університеті. У цій праці він обстоював точку зору, що наукове правознавство має бути порівняльно-історичним.

Микола Львович Дювернуа у 1857 р закінчив Московський університет зі ступенем кандидата. У 1865 р. поїхав своїм коштом до Лейпцігського університету для продовження вивчення римського права та його історії. Після повернення у 1869 р. захистив магістерську дисертацію «Источники права и суд в древней России, опыты по истории русского гражданского права», написану під впливом Р. фон Єринга. У 1874 р. захистив докторську дисертацію «Основная форма корреального обязательства, историко-юридическое и критическое исследование по римскому праву». Працював в Новоросійському університеті до 1882 р., виступаючи одночасно і як цивіліст, і як історик права. За семирічне перебування в Новоросійському університеті розробив курси з історії та догми римського права. З 1882 р. М. А. Дювернуа очолював кафедру цивільного права Санкт-Петербурзького

університету. У 1889 р. була опублікована остання значна робота М. А. Дювернуа «Из курса лекций по русскому гражданскому праву».

М. А. Дювернуа був послідовником німецької історичної школи, особливо тієї її частини, яка об'єднує основні погляди старої філософської школи з методом та історичними поглядами Савінії. Обстоював думку, що процес історичного розвитку цивільного права визначається поступовим відокремленням «чистих цивільних форм» від публічно-правових елементів, які переважають на ранніх щаблях розвитку, і завершується пануванням «загального права», що спирається на вільну волю вільної від державної опіки особистості – волю, яка і є основним елементом правотворення.

Сергій Павлович Ніконов закінчив юридичний факультет Казанського університету в 1869 р. Працював у Харківському університеті. У липні 1909 р. переведений до Новоросійського університету, де очолив кафедру цивільного права і цивільного судочинства. Читав повний курс цивільного права, історію і догму римського права. У 1912 р. переведений до Санкт-Петербурзького університету. Наукові праці С.П. Ніконова з цивільного права мали помітне «історичне забарвлення» [9], включали в себе положення щодо рецепції норм римського права стосовно окремих інститутів [10]. Він також був автором підручника з римського права [11].

Олександр Іванович Загоровський закінчив у 1872 р. університет св. Володимира. У 1879-1885 рр. доцент кафедри цивільного права Харківського університету. Після захисту докторської дисертації в 1886 р. став ординарним професором тієї ж кафедри. В 1892 р. О. І. Загоровського обрано ординарним професором кафедри цивільного права та судочинства Новоросійського університету. Тут у 1902 році була опублікована головна його праця – «Курс семейного права». Розгляду кожного з основних інститутів сімейного права передували короткий нарис його історії. Крім того, виклад інститутів сучасного сімейного права Росії супроводжувався зіставленням їх з аналогічними інститутами у праві Австрії, Англії, Бельгії, Німеччини, Італії, Франції, Швейцарії. Дослідження інститутів сімейного права проводилося за допомогою поєднання історичного, порівняльного та догматичного методів [12].

Олексій Васильович Куніцин після закінчення у 1831 р. Санкт-Петербурзького університету був направлений до Берліну, з 1835 р. викладав у Харківському університеті. У Новоросійському університеті з 1866 по 1877 р. читав цивільне та римське право.

Іван Григорович Табашников народився у 1844 р. (1842 р.) в Одесі. У 1872 р. екстерном

склав іспити за університетський курс у Санкт-Петербурзькому університеті. У 1878 р., після захисту дисертації «Литературная, музыкальная и художественная собственность» отримав ступінь магістра у Московському університеті. У 1887-1898 рр. працював у Новоросійському університеті виконуючим обов'язки екстраординарного професора кафедри римського права. Тут він читав різні розділи римського права (історію, систему, догму, читання джерел), а також російське цивільне право. Наукові дослідження цивілістичних інститутів містили ґрунтовний аналіз історичного розвитку відповідних понять і категорій [13, 14].

Петро Павлович Цитович у 1866 р. закінчив юрфак Харківського університету, де у 1867 р. після захисту дисертації «Исходные моменты в истории русского права наследования» [15], зайняв посаду приват-доцента. У 1873 р. після захисту докторської дисертації «Деньги в области гражданского права» був обраний екстраординарним професором цивільного права Новоросійського університету. З 1874 р. – ординарний професор цивільного права. Наукові праці мав із різноманітної проблематики. У багатьох випадках торкався питань історії цивілістики.

Характеризуючи визначальні риси Одеської школи приватного права ХІХ – початку ХХ ст., можна стверджувати, що її особливості полягали в тому, що більшість науковців, яких можна вважати її представниками, були фахівцями у галузі як цивільного, так і римського права. При цьому деякі з них проявили себе як видатні теоретики-цивілісти (передусім, це стосується Є. В. Васьковського, М.Л. ювернуа, Ю. С. Гамбарова, П.П. Цитовича), котрі поряд з іншими методологічними прийомами активно використовували історичний метод, аналізували досягнення давньоримської думки тощо. Інші зосередили увагу, головним чином, на створенні підручників та курсів з цивільного та сімейного права (Д.І. Азаревич, О.І. Загоровський). Дехто присвятив головні зусилля викладанню цивільного та римського права (О.В. Куніцин, С.П. Ніконов), закладаючи тим самим підвалини для подальшого розвитку та оновлення наукового потенціалу Одеської цивілістичної школи, про характерні риси якої мовилося вище.

Варто зазначити, що, хоча видатні цивілісти, про яких йшлося вище, народилися в різній місцевості, належали до різних соціальних станів, закінчували різні вищі навчальні юридичні заклади, проте усіх їх об'єднували ті обставини, що протягом більш чи менш тривалого часу (причому, як правило, у період розквіту як науковця) вони працювали в Новоросійському університеті. Але, крім того (і в нашому випадку це більш важливо) науковому

стилю дослідження більшості зі згаданих цивілістів притаманна така важлива ознака «наукової школи» як єдність методологічного підґрунтя. У свою чергу, методологічні імперативи дослідження були результатом впливу історичної школи права та «романістичних уподобань» багатьох із згаданих цивілістів, причому нерідко саме під час їхньої праці у Новоросійському університеті.

Традиції Одеської школи приватного права (цивілістики) за радянських часів зазнали серйозних випробувань, пов'язаних зі зміною ідеологічних засад досліджень, неодноразовими реорганізаціями юридичної освіти в Одесі тощо. У цих складних умовах своєрідним «містком», що з'єднав покоління одеських правознавців став цивіліст і романіст Ілля Веніамінович Шерешевський.

Ілля Веніамінович Шерешевський народився 27 листопада 1888 р. У 1906 р. закінчив зі срібною медаллю гімназію і вступив на юридичний факультет Новоросійського університету. У 1910 р. на 4-му курсі йому була присуджена медаль за студентську наукову роботу «Представительство по римскому гражданскому праву». У 1928 р. був обраний професором цивільного та торгового права юридичного факультету Одеського інституту народного господарства. Після поновлення у 1947 р. в Одеському державному університеті юридичного факультету, читав на цьому факультеті лекції з курсів римського, цивільного права, історії держави та права зарубіжних країн, цивільного права, трудового права, адвокатури.

Учень І.В. Шерешевського – Павло Рафаїлович Стависький народився 26 вересня 1932 р. Пройшов усю Велику Вітчизняну війну. У 1952 р. закінчив з відзнакою юридичний факультет Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова (далі – ОДУ). Ще будучи студентом, у 1952 р. опублікував у журналі «Социалистическая законность» статтю, присвячену проблемі відшкодування шкоди, зазнаної при рятуванні державного та громадського майна. Кандидатську дисертацію «Обязательства, возникающие вследствие спасения социалистического имущества, а также жизни и имущества граждан», у якій, використовуючи теорію ризику, обґрунтував необхідність відшкодування шкоди, зазнаної при рятуванні не лише життя та здоров'я, але й майна фізичних осіб, захистив у 1968 р. У 1982 р. захистив докторську дисертацію «Проблемы материальной ответственности субъектов трудового правоотношения». З 1970 р. працював на кафедрі трудового, колгоспного та земельного права ОДУ: старшим викладачем, доцентом, професором, завідувачем кафедри.

Юрій Семенович Червоний народився 28 грудня 1927 р. У 1949 р. закінчив з відзнакою

Харківський юридичний інститут ім. Л. М. Кагановича (нині Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого). У 1952 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Общее имущество супругов в советском праве». Викладацьку діяльність в Одесі розпочав після закінчення аспірантури. Працював спочатку старшим викладачем, потім доцентом. З 1965 р. – завідувач кафедри цивільного права та процесу ОДУ. Був першим деканом відродженого у 1961 р. юридичного факультету ОДУ. У 1987 році присвоєне вчене звання професора по кафедрі цивільного права і процесу. З 1993 р. член-кореспондент Академії правових наук України (тепер НАПрН України).

Автор більше ніж 90 наукових праць. Приймав участь у розробці ЦК УРСР (1963), Кодексу про шлюб та сім'ю УРСР (1969). Співавтор підручників «Советское гражданское право» (1976, 1986) та «Цивільний процес України», науково-практичних коментарів до ЦК України, Кодексу про шлюб і сім'ю УРСР, СК України та ін. Під його науковим керівництвом захищено 13 кандидатських дисертацій. Троє його учнів (Є.О. Харитонов, Н.О. Саніахметова, І.С. Канзафарова) стали докторами наук.

Після поновлення юридичного факультету ОДУ почалося відродження Одеської школи приватного права. Поступово вимальовуються характерні її риси. Формування та розвиток цих рис відбувається на закладеному одеськими цивілістами «додержавного» періоду підґрунті. До них належать: тяжіння до вивчення не лише сучасного цивільного, але й римського приватного права, розуміння приватного права як явища культури, поєднання діалектичного, історичного, порівняльного та догматичного методів досліджень. Протягом останньої чверті ХХ ст. відбувається визначення основних напрямів наукових розвідок, які до сьогодні визначають головні вектори діяльності Одеської школи приватного права (створення у цій системі підсистем наукових цивілістичних шкіл). Такими напрямками (підсистемами) є: 1) школа (дослідження) рецепції римського приватного права у цивільному праві України; 2) школа (дослідження) взаємодії приватних та публічних елементів у цивільному праві.

Засновником вітчизняної школи (напрямку досліджень) рецепції римського приватного права у цивільному праві України став Є. О. Харитонов.

Євген Олегович Харитонов народився 17 травня 1948 року. У 1974 р. закінчив з відзнакою юридичний факультет ОДУ. З 1974 р. працював на цьому факультеті (з 1996 – Юридичний інститут ОДУ, з 1997 р. – Одеська державна юридична академія, зараз – Національний університет «Одеська юридична академія») асистентом, старшим викладачем, доцентом. З 1996 р. – завідувач кафедри

цивільного права та процесу (зараз – кафедра цивільного права) цього ВНЗ.

У 1980 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: «Обязательства, возникающие из ведения дел без поручения, в советском гражданском праве», а у 1997 р. – докторську дисертацію на тему: «Рецепция римского частного права (теоретичні та історико-правові аспекти)». У 1983 р. присвоєне звання доцента, у 1998 р. – звання професора кафедри цивільного права. З 2011 р. член-кореспондент НАПрН України.

Дослідження у галузі методології цивільного права, рецепції римського приватного права, порівняльної цивілістики, історії цивілістики.

Основою наукової позиції Є.О. Харитонова є оцінка цивільного права як прояву більш загальної категорії «приватне право», котра втілюється у положеннях цивільного права на національному рівні. Розуміння приватного права як елементу цивілізації та врахування циклічності історичного розвитку розглядаються ним як чинники рецепції римського приватного права, котра, відбуваючись у різних видах та формах, є явищем іманентно властивим європейської та пов'язаних з нею, цивілізації. Із врахуванням прямого та опосередкованого впливу римського права на сучасне цивільне право України останнє розглядається як таке, що є синтезом західної та східної європейських традицій права [16].

Має понад 540 публікацій. Автор низки монографій, підручників і навчальних посібників: «Приватне право у Стародавньому Римі» (1996), «Рецепція римського приватного права: історико-правові та теоретичні аспекти» (1997), «Основи римського приватного права» (2002, 2008, 2013), «Історія приватного (цивільного) права Європи. Витоки», «Історія приватного права Європи. Східна традиція», «Історія приватного права Європи. Західна традиція», «Вступ до цивільного права України», «Нариси теорії цивілістики (поняття та концепти)» (2008) тощо. Співавтор низки монографій, підручників, навчальних посібників, співавтор і редактор (співредактор) науково-практичних коментарів до ЦК УРСР 1963 р., ЦК України, Сімейного кодексу України, ЖК України, Цивільного процесуального кодексу України та ін.

Науковий доробок школи рецепції римського приватного права знайшов відображення у докторській дисертації С.Д. Гринько, а також у низці кандидатських дисертацій учнів (Р.Ф. Гонгало [17], П.М. Федосєєва [18], Є.С. Северової [19], І.Г. Бабич [20], В.О. Гончаренко [21], Р.М. Достдар [22], Г.М. Пучкової [23], Д.С. Прутян [24]). Усього під керівництвом Є.О. Харитонова захищено більше 70 кандидатських дисертацій. Науковий

консультант трьох захищених докторських дисертацій (Т.С. Ківалова, О.С. Кізлова, С.Д. Гринько). З 2001 р. за ініціативою Є.О. Харитонова кафедру цивільного права НУ «ОЮА» проводиться міжнародна науково-методична конференція «Римське право і сучасність», а з 2008 р. – щорічні «Шерешевські читання».

Спеціальними питаннями рецепції римського приватного права в українському законодавстві займається С. Д. Гринько. Хоча «територіально» її викладацька та наукова діяльність пов'язана з іншими навчальними закладами, однак за сферою наукових інтересів, напрямками та методологією досліджень вона, безумовно, може бути віднесена до Одеської школи приватного права.

Світлана Дмитрівна Гринько (Русу) народилася 27 вересня 1973 року. У 1997 році закінчила ОДУ. У 1998 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Захист прав військовослужбовців у зобов'язаннях внаслідок заподіяння шкоди джерелом підвищеної небезпеки». З 2002 р. і по теперішній час працює у Хмельницькому університеті управління та права. Очолює кафедру цивільного права та процесу цього університету. У 2013 році захистила докторську дисертацію на тему: «Рецепція деліктних зобов'язань римського приватного права в Україні».

Обстоє позицію, що під впливом ідей римського приватного права про ноксальну відповідальність формується сучасна позиція щодо деліктної відповідальності інших осіб, які не є її безпосередніми завдавачами. Рецепція римського приватного права відбувалася через німецьке цивільне право, за яким правове регулювання ноксальної відповідальності здійснюється щодо окремих деліктів. Доводить, що у праві Стародавнього Риму була сформульована ідея про деліктну відповідальність незалежно від вини особи, яка завдала шкоди (*diligentia*), і надалі перенесена до ЦК України.

Дотичною до напрямків досліджень школи рецепції римського права є сфера наукових інтересів О.К. Вишнякова, котрий досліджує проблеми визначення місця України у Європейському правовому просторі.

Олександр Костянтинівич Вишняков народився у 1947 р. У 1971 р. закінчив юридичний факультет ОДУ. У 1983 р. захистив кандидатську дисертацію. У 2008 р. захистив докторську дисертацію на тему «Апроксимація правового забезпечення цивільних майнових відносин в Україні до умов внутрішнього ринку Європейського Союзу». Спеціалізується на праві Європейського Союзу та праві міжнародної торгівлі. Стажувався на юридичному факультеті МДУ (РФ), на юридичному

факультеті Американського університету (США), в Інституті Кеннана (США) та на юридичному факультеті Центрально-Європейського університету (Угорщина). З 2009 р. завідує кафедрою права Європейського Союзу та порівняльного правознавства НУ «Одеська юридична академія».

О.К. Вишняковим було проведено одне з перших досліджень актуальної теоретичної проблеми функціонування української держави у спільному з іншими державами правовому просторі, та визначено, що цей простір є масштабом для інтеграційних процесів, а рівень правової зовнішньої інтегрованості є суттєвою ознакою при оцінці економічного правопорядку в сучасній правовій державі. Особливість процесу «інтернаціоналізації» та «універсалізації» українського права, на думку науковця, визначається тим, що з набуттям державної незалежності він поєднується з особливим вектором самоідентифікації держави, «націоналізації» та реставрації українського права, а процес «європеїзації» права України є «піонерним», тобто не завжди відповідає реальним відносинам, зокрема економічним, – останні штучно «підтягуються» до європейських та світових правових зразків.

Представниками такого напрямку досліджень Одеської школи приватного права, як вивчення взаємодії приватних та публічних елементів у цивільному праві, є О.І. Харитонова, Т.С. Ківалова, Р.М. Мінченко.

Олена Іванівна Харитонова народилася 25 грудня 1962 р. У 1990 р. закінчила з відзнакою юридичний факультет ОДУ. У 1995 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Організаційно-правові питання управління економікою і роль товарних бірж в умовах реформування ринкових відносин». У 2000 р. присвоєне звання доцента кафедри адміністративного та фінансового права.

У 2005 р. захистила докторську дисертацію на тему: «Адміністративно-правові відносини: концептуальні засади та правова природа». З 2005 р. професор кафедри адміністративного та фінансового права. У 2005-2008 рр. завідувала кафедрою підприємницького та комерційного права Одеської національної юридичної академії. Після реорганізації цієї кафедри у кафедру права інтелектуальної власності і корпоративного права стала завідувачем цієї кафедри. У 2007 р. присвоєне звання професора кафедри підприємницького та комерційного права. З 2012 р. – член-кореспондент НАПрН України.

Одним з основних напрямків наукових досліджень О.І. Харитонової є категорія правовідносин, котра аналізується під приватноправовим і публічно-правовим кутом зору. Розвідки цивільних правовідносин здійснюються на загальноте-

оретичному, галузевому-теоретичному, та галузевому-конкретному рівнях. Принципово важливою є відправна теза, що правовідносини, як результат реалізації норм цивільного законодавства, можуть існувати на конкретно-галузевому, цивілістичному рівні у вигляді регулятивних, охоронних та організаційних цивільних правовідносин. На такому методологічному підґрунті аналізуються різні групи відповідних цивільних правовідносин [25] з наданням останнім часом переваги дослідженню цивільних правовідносин у галузі творчості [26, 27, 28]. Обстоє думку про неточність отожднення приватного права з цивільним, а публічного – з адміністративним. Натомість, має йтися про те, що у цивільному праві, головним чином, проявляються засади, правила та норми приватного права, а у праві адміністративному – проявляються засади та норми публічного права [29].

Основні напрями наукових досліджень на сучасному етапі: теорія права інтелектуальної власності, теорія авторських цивільних правовідносин. Започаткувала науковий напрямок: дослідження цивільно-правових засобів боротьби з плагіатом та піратством у авторському праві.

Авторка більше 300 наукових праць з цивільного, господарського, адміністративного права, права інтелектуальної власності, питань рецепції римського права, порівняльного права, зокрема, «Адміністративно-правові відносини (проблеми теорії)» (2004), «Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади)» (2011), «Гражданские правоотношения интеллектуальной собственности, возникающие в результате творчества (концептуальные основы)» (2012). Співавтор монографій, підручників та навчальних посібників, науково-практичних коментарів до ЦК України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу про адміністративне судочинство України, ГК України, Господарсько-процесуального кодексу України, СК України, ЖК України. Під її керівництвом захищено 15 кандидатських дисертацій.

Тетяна Сергіївна Ківалова народилася 24 лютого 1976 р. У 1998 році закінчила Одеську державну юридичну академію. У 2002 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Відповідальність боржника за передбачуване невиконання зобов'язання». У 2008 р. захистила докторську дисертацію на тему «Зобов'язання відшкодування шкоди за цивільним законодавством України: теоретичні проблеми». З 2009 р. професор кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія».

Вперше у вітчизняній юриспруденції провела комплексне дослідження категорії зобов'язань

відшкодування шкоди. Результати її дослідження знайшли втілення у низці статей, монографії та згадуваній докторській дисертації. Розглядаючи «компенсаційні» зобов'язання під різними кутами зору, Т.С. Ківалова сформулювала низку положень щодо характеристики системи зобов'язань з виокремленням декількох рівнів останніх, а також зобов'язань відшкодування шкоди у цій системі [30].

Питання публічно-правового впливу на регулювання цивільних відносин досліджувалися також у працях Р.М. Мінченко, що знайшло відображення у темах її наукових досліджень.

Раїса Миколаївна Мінченко народилася 5 лютого 1964 р. У 1990 р. закінчила ОДУ. У 1999 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Розрахункові правовідносини в господарському обігу України (історико-правовий аспект)». У 2009 р. захистила докторську дисертацію на тему: «Еволюція державної влади в сучасній Україні (теоретико-правовий аналіз)».

На сьогоднішній день є завідувачем кафедри цивільного процесу НУ «ОЮА».

Співавтор навчальних посібників з цивільного та сімейного права України (2002, 2004, 2006), науково-практичних коментарів до ЦК України Цивільного процесуального кодексу України та ін.

Наукові дослідження докторів юридичних наук О.С. Кандафарової, О.С. Кізлової та С.О. Погрібного не можуть бути беззастережно віднесені до якогось із згаданих вище наукових напрямків, що визначають сьогодні головні вектори діяльності Одеської школи приватного права. Разом із тим, не лише за місцем отримання освіти, проживання чи роботи, але й за стилем наукових досліджень (визнання значення римського права, використання історико-правового та порівняльного методів тощо) названі науковці можуть бути віднесені до зазначеної школи.

Ілона Станіславівна Кандафарова народилася 18 грудня 1962 р. У 1988 р. закінчила юридичний факультет ОДУ. Працює на економіко-правовому факультеті ОДУ. У 1999 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Договірна відповідальність юридичних осіб у комерційному обігу», у 2007 р. – докторську дисертацію на тему «Теоретичні основи цивільно-правової відповідальності в Україні».

Відстоєє «системну концепцію» цивільно-правової відповідальності, згідно з якою цивільно-правова відповідальність розглядається як підсистема у системі цивільно-правового впливу і визначається як обумовлена особливостями предмета і методу цивільно-правового регулювання система цивільно-правових засобів, за допомогою яких, з одного боку, забезпечується і гарантується захист цивільних прав та інтересів суб'єктів цивіль-

ного права, з другого – здійснюється штрафний і виховний вплив на правопорушників.

Олена Сергіївна Кізлова народилася 29 липня 1973 року. У 1995 р. закінчила юридичний інститут ОДУ. У 1998 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Еволюція інституту застави в контексті державотворення в Україні (історико-правові аспекти)». З 1997 р. асистент, потім доцент кафедри цивільного права ОДЮА (тепер НУ «Одеська юридична академія»). Зараз завідувач кафедри цивільного та господарського права і процесу Міжнародного Гуманітарного Університету (м. Одеса). У 2012 р. захистила докторську дисертацію на тему «Застава за цивільним законодавством України (концептуальні засади та правова природа)».

Сергій Олексійович Погрібний народився 16 березня 1976 р. У 1998 р. закінчив Одеську

державну юридичну академію. У 2001 році захистив кандидатську дисертацію на тему «Порівняльно-правовий аналіз інституту володіння у континентальній, англосаксонській та східноєвропейській системах права». У 2009 р. захистив докторську дисертацію на тему «Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України». Член-кореспондент НАПрН України з 2011 р.

Висновок. Підбиваючи підсумки викладеному вище, можна зробити загальний висновок, що в Одесі склалася і продовжує розвиватися оригінальна школа приватного права, наукові здобутки якої ґрунтуються на результатах наукових досліджень цивілістів та романістів XIX ст., а також сучасної школи рецепції римського права ОНЮА [31, 32] і є інноваційним внеском в традиції цивілістики у цій галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Київська школа цивілістики / До 175-річчя Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 1834-2009 / За ред. члена-кореспондента НАПрН України Р.А. Майданика. – К. : Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 334 с.
2. Страницы Харьковской цивилистики: В 3 ч. Ч. 3: Доктора Харьковской юридической школы / Сост. Бервено С.Н., Венедиктова И.В., Греков Е.А. и др. ; под общ. ред. И.В. Венедиктовой и С.Н. Бервено. – Х. : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2010. – 360 с.
3. Страницы Харьковской цивилистики: В 3 ч. Ч.1: История развития кафедры гражданско-правовых дисциплин ХНУ имени В.Н. Каразина; Ч.2: Лучшие работы кафедры гражданско-правовых дисциплин за 2009/2010 учебный год / Под общ. ред. И.В. Венедиктовой и С.Н. Бервено. – Х. : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2010. – 216 с.
4. Бондарук Т.І. Наукознавчі категорії «школа», «напрямок», «концепція», «течія» в юридичній науці // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 4. – С. 15-20.
5. Харитонов Є.О. Одеська школа цивілістики: до проблеми визначення поняття та особливостей // Часопис цивілістики. – 2011. – № 10. – С. 12-18.
6. Азаревич Д. История Византийского права. Том 1. Часть 1. – Ярославль: Типография Г.В. Фальк, 1876 – 118 с.
7. Азаревич Д. История Византийского права. Том 1. Часть II. – Ярославль: Типография Г.В. Фальк, 1877. – 351 с.
8. Гамбаров Ю.С. Курс гражданского права. Т. I. Часть общая. – СПб., 1911. – 780 с.
9. Никонов С.П. Поручительство в его историческом развитии по русскому праву. – СПб., 1895. – 126 с.
10. Никонов С.П. Развитие защиты владения в средневековой Европе. – Х. : Печ. дело, 1905. – 350 с.
11. Никонов С.П. Краткий учебник римского права. – Х., 1907. – 132 с.
12. Загоровский А.И. Семейное право // Записки Императорского Новороссийского университета. – 1902. – Т. 88. ч. ученая. – С. 1-468.
13. Табашников И.Г. Прошлое векселя: Историко-юридическое исследование // Записки императорского Новороссийского университета. – 1891. – Т. 56. – С. 1-442.
14. Табашников И.Г. По поводу прошлого векселя. – Одесса, 1893. – 51 с.
15. Цитович П.П. Исходные моменты в истории русского права наследования. – Х., 1870. – 64 с.
16. Харитонов Є.О. Формування сучасного цивільного права України: вплив західної та східної традиції права // Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 3: Цивільно-правові науки. Приватне право / за заг. ред. Н.С. Кузнецової. – Х. : Право, 2008. – С. 79-121.
17. Гонгало Р.Ф. Суперфіцій у римському приватному праві та його рецепція у цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2000. – 152 с.
18. Федосєєв П.М. Інститут поруки за римським правом та його рецепція у цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук.– Харків, 2003.– 195 с.
19. Северова Є.С. Представництво за римським приватним правом та його рецепція у сучасному цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук. – Одеса, 2003. – 197 с.
20. Бабич І.Г. Принцип справедливості у римському праві та у сучасному зобов'язальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук. – Одеса, 2006. – 183 с.
21. Гончаренко В.О. Договір позички за римським приватним правом та його рецепція у сучасному цивільному законодавстві України : дис. ...канд. юрид. наук. – Одеса, 2005. – 200 с.
22. Достдар Р.М. Рецепція принципів Візантійської Еклоги сучасним сімейним та спадковим законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук. –Одеса, 2005. – 179 с.
23. Пучкова Г.В. Зобов'язання, що виникають внаслідок безпідставного набуття або збереження майна за римським приватним правом та їх рецепція у цивільному законодавстві України : дис. ... канд. юрид. наук. – Одеса, 2007. – 198 с.

24. Прутян Д.С. Опіка за римським приватним правом та сучасним законодавством України : дис. ...канд. юрид. наук. – Одеса, 2007. – 211 с.
25. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Цивільні правовідносини : навчальний посібник. – К. : Істина, 2008. – 304 с.
26. Харитонova О.І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади): монографія / О.І. Харитонova. – Одеса: Фенікс, 2011. – 346 с.
27. Харитонova О.І. До проблеми виокремлення категорії «творчі правовідносини інтелектуальної власності» // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» : збірник наукових праць. – Одеса : Юридична література, 2012. – Вип. 12. – С. 170-181.
28. Харитонova О.І. Співвідношення категорій «правовідносини інтелектуальної власності» та «регулятивні, організаційні, охоронні цивільні правовідносини» // Актуальні проблеми держави і права : збірник наукових праць. – Одеса : Юридична література, 2012. – Вип. 65. – С. 115-125.
29. Харитонova О.І. Адміністративно-правові відносини (проблеми теорії) : монографія. – Одеса : Юридична література, 2004. – 328 с.
30. Ківалова Т.С. Зобов'язання відшкодування шкоди за цивільним законодавством України: теоретичні проблеми : автореф. дис. ... докт. юрид. наук. – Одеса, 2008. – 40 с.
31. Харитонов Є.О. Школа рецепції римського права в Одеській національній юридичній академії // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. Том 1.– Одеса : Юридична література, 2002.– С. 44-67.
32. Харитонов Є.О., Некіт К. Г. Школа рецепції римського права у Національному університеті «Одеська юридична академія» : підсумки 15-річчя // Часопис цивілістики. – 2012. – № 12. – С. 5-10.

Харитонов Євген Олегович, Некіт Катерина Георгіївна
ОДЕСЬКА НАУКОВА ШКОЛА ПРИВАТНОГО ПРАВА

У статті розглядаються питання формування та розвитку Одеської школи приватного права. Проаналізовано напрямки діяльності представників школи, які визначають її характерні риси. Розглядаються особливості наукового стилю Одеської школи приватного права та найбільш відомі представники останньої.

Ключові слова: приватне право, наукова школа, цивілістика, романістика, цивільне право.

Харитонов Евгений Олегович, Некит Екатерина Георгиевна
ОДЕССКАЯ НАУЧНАЯ ШКОЛА ЧАСТНОГО ПРАВА

В статье рассматриваются вопросы формирования и развития Одесской школы частного права. Проанализированы направления деятельности представителей школы, которые определяют ее характерные черты. Рассматриваются особенности научного стиля Одесской школы частного права и наиболее известные представители последней.

Ключевые слова: частное право, научная школа, цивилистика, романистика, гражданское право.

Kharytonov Yevhen Olehovich, Nekit Kateryna Heorhiyivna
ODESSA SCIENTIFIC SCHOOL OF PRIVATE LAW

The article deals with the formation and development of the Odessa School of Private Law. Analyzed the activities of members of the school, which determine its characteristics. The features of the scientific style of the Odessa School of Private Law and the most prominent representatives of the latter are studied.

Keywords: private law, scientific school, civilistic, romance philology, civil law.